

N:o 4.

Af Herr Hammarhjelm: Angående aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om undersökning i fråga om reglering af sjön Venerns vattenstånd, m. m.

Sedan frågan om reglerandet af sjön Venerns vattenhöjd och undersökning af dermed sammanhängande förhållanden på Kongl. Maj:ts befallning till någon del utreddes af framlidne Öfverdirektören E. Hagström uti ett af honom år 1823 afgifvet förtjenstfullt utlåtande, och efter det flerfaldiga gånger strandegarne och äfven riksdagarne föranledt ingripande från statens sida, täcktes Kongl. Maj:t, uppå derom af Dess Befallningshafvande i Skaraborgs län gjord framställning, genom nådigt bref den 7 December 1852, bevilja komiterade för reglerande af denna sjös vattenstånd, 5,000 R:dr Banko till bestridande af kostnaderna för en undersökning uti ifrågavarande syfte, samt den 22 Juli 1854 åt dåvarande Öfversten m. m. Erikson uppdraga ledningen af denna undersökning.

Den 1 Juli 1861 afgaf Öfverste Erikson sitt, af kostnadsförslag åtföljda, betänkande, hvori kostnaderna för vattenhöjdens reglerande beräknades till 1,686,862 R:dr Riksmünt, och 1867 aflemnade dåvarande Distriktschefen, Majoren D. W. Lilljehöök, en beräkning af den areal af Venerns stränder, som kunde antagas ligga emellan 14,_s och 18,_s fots höjd öfver Brinkebergs kullens öfra slusströskel, hvilken af honom antogs utgöra 15 å 16,000 tunnland, hvarefter alla vidare åtgärder i denna för Vermland, Skaraborgs och Elfsborgs län så viktiga angelägenhet hafva hvilat.

Öfver tjugu år hafva sålunda förflutit, sedan Friherre Erikson aflemnade sitt förslag till reglerande af sjön Venerns vattenyta. Sedan denna tid har ytterligare erfarenhet vunnits om samma sjös stigande och fallande, och berättigade tvifvel hafva uppstått om rigtigheten af Major Lilljehööks ofvan anförda beräkningar öfver den areal, som skulle vara af vatten skadad, enär dels han endast beräknat den mark, som ligger emellan 14,_s och 18,_s fot öfver Brinkebergs kullens öfre slusströskel, dels

också, efter nu gällande uppfattning om för jordbruket önskvärd torrläggning, flödenas förstörande verkningar erkännas sträcka sig vida längre, eller till högre belägen mark än den, som tidtals lider af öfversvämning. Slutligen kunna också numera större ingenjörsarbeten, såsom muddringar och bergsprängningar otvifvelaktigt utföras till vida billigare pris, än som för tjugu år sedan kunde ske, till följd af väsentliga förbättringar och förökad kraft hos de muddermaskiner, som nu blifva konstruerade, samt äfven derföre, att vida kraftigare och för ändamålet bättre passande sprängämnen nu finnas att tillgå. Dertill kommer, att den nu pågående sänkningen och regleringen af sjön Hjelmaren kommer att gifva ett godt föredöme och nyttiga lärdomar för utförande af dylika storartade företag.

Numera är Venern alldeles omgifven af jernvägar. Dessa hafva betydligt förökad jordvärdet af sjöns stränder och för kringliggande städer beredt en ökad lätnad att utföra de produkter, hvilka der samlas. Den ofvanföre dessa jernvägar liggande landsbygden transporterar numera till exporthamn på dem den största delen af sina tillverkningar och seglationen på Venern har redan, och kommer framdeles att ännu mera, förlora sin förra betydelse. De från detta intresse mötande betänkligheter mot detta företag hafva således förlorat en stor del af deras vikt. Rätta tidpunkten synes således vara inne att till ny behandling upptaga detta för så många jordegare viktiga ärende, hvilket säkert förr eller senare måste leda till samma slut, som frågan om sjön Hjelmarens reglering i afseende på dess vattenstånd.

Men, då Venerns strandegare äro spridda rundt omkring en så stor yta, som vid pass 47 kvadratmil, och bosatta i tre olika län, då det således är omöjligt att finna någon lämplig form för att sammanföra dem till ett gemensamt mål, eller att bestämma hvilka grunder böra tillämpas vid uttaxerande af kostnaderna för en undersökning, hvars omfång och resultat icke kan på förhand beräknas, så tillåter jag mig vördsamt hemställa:

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånig skrifvelse anhålla om anställande af fullständiga undersökningar om möjligheten och kostnaden af en reglering af sjön Venerns vattenstånd samt i sammanhang dermed en beräkning af den jordareal, som genom en sådan reglering skulle komma att vinnas, och för detta ändamål ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 10,000 kronor.

Om remiss till Stats-Utskottet anhåller vördsamt

C. Hammarhjelm.